

Projektas „Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigose“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO METODIKA

ISBN 978-609-8078-21-3

9 786098 078213

Projektas „Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigose“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE
ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO
IR PRIPAŽINIMO METODIKA

Mokslų sritis: Biomedicinos mokslai

Mokslų kryptis: Sportas

Metodiką rengė: Doc.dr. Ilona Judita Zuozienė

Doc.dr. Alfonsas Buliuolis

Dr. Rasa Kreivytė

Dr. Vidas Bružas

Prof. habil. dr. Antanas Skarbaičius

ISBN 978-609-8078-21-3

Kaunas, 2014

„Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodika“ (toliau – Metodika) parengta įgyvendinant projektą „Neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigose“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003 pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ įgyvendinimo VP1-2.1-ŠMM-04-K priemonę „Studijų sistemos efektyvumo didinimas“. Projekto veiklos finansuojamos iš Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Ši metodinė knyga orientuota į gebėjimų vertinimą įgytą neformalaus ir savaiminio mokymosi metu studijuojantiems LSU sporto bakalauro studijų programoje, sporto srityje dirbantiems specialistams (kandidatams), vertintojams ir konsultantams. Kandidatais, siekiančiais įsivertinti neformaliu ir savaiminiu būdu įgytas kompetencijas gali būti Lietuvos sporto universiteto studentai ir asmenys nestudijuojantys universitete. Metodikoje aprašytas kompetencijų pripažinimo procesas orientuotas į Treniravimo sistemų studijų programos rėmuose suteikiamas kompetencijas ir studijų siekinius.

Įvertinus ir pripažinus neformaliu ir savaiminiu būdu ar profesinėje veikloje įgytus pasiekimus asmeniui leis rinktis trumpesnes studijas, bus taupomi asmeniniai ir valstybiniai ištekliai (laiko ir finansiniai). Ši metodika yra svarbi formuojant asmeninę profesinę sėkmę.

Rengiant metodiką bendradarbiauta su socialiniais partneriais – Lietuvos kultūrizmo ir kūno rengybos federacija bei VšĮ „Sporto olimpas“. Partnerių atsiliepimuose, kurie pateikti 6 skyriuje, pažymima, kad metodika aktuali sporto srityje dirbantiems treneriams siekiantiems neformaliu ir savaiminiu būdu profesinėje praktikoje įgytų kompetencijų pripažinimo.

TURINYS

1. NEFORMALIAI IR SAVAIMINIU BŪDU ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO SVARBA IR PAGRINDINĖS SAŲOKOS.....	4
2. SPORTO TRENERIO PROFESIJA IR REIKALINGOS KOMPETENCIJOS.....	6
2.1. Nūdienos sporto ribos ir sporto trenerio vaidmuo.....	6
2.2. Lietuvos sporto universiteto Treniravimo sistemų studijų programos charakteristika.....	7
3. NEFORMALIAI IR SAVAI ME ĮGYTŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO PROCESO ETAPAI IR DALYVIAI.....	11
4. NEFORMALIAI IR SAVAI ME ĮGYTŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO METODAI.....	15
5. INFORMACIJA KANDIDATUI, SIEKIANČIAM UŽSKAITYTI NEFORMALIAI IR SAVAIMINIU BŪDU ĮGYTUS GEBĖJIMUS, SIETINUS SU LSU TRENIRAVIMO SISTEMŲ STUDIJŲ PROGRAMOS REZULTATAIS.....	21
5.1. Mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo procedūros eiga.....	22
5.2. Kaip parengti mokymosi pasiekimų aplanką.....	23
6. SOCIALINIŲ PARTNERIŲ ATSLIEPIMAI.....	29
LITERATŪRA.....	31
PRIEDAI.....	32

1. NEFORMALIAI ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO SVARBA IR PAGRINDINĖS SAVOKOS

Kūno kultūros ir sporto sfera šiuolaiknėje visuomenėje vaidina svarbų vaidmenį socialine, kultūrine, ekonomine, politine prasme. Moderniose valstybėse seniai įsitvirtino nuostata, kad krašto pažangą rodo ne tik profesionalų laimėjimai, bet ir plačiosios visuomenės požiūris į kūno kultūrą ir sportą bei aktyviai sportuojančių piliečių skaičius. Tai diktuoja ir sporto sektoriuje dirbančiųjų augimą, plečiasi privatus sektorius ir daugėja asmenų dirbančių nevalstybiniuose sporto klubuose bei dirbančių pagal patentą. Pagal Lietuvos sporto statistikos metraštį, 2004 metais šalies sporto organizacijose dirbo 6169 kūno kultūros ir sporto specialistai, iš jų 4987 (80,8 proc.) turėjo aukštąjį kūno kultūros išsilavinimą. 2012 metais statistika kiek kitokia – šalies sporto organizacijose dirbo 7115 kūno kultūros ir sporto specialistai, iš jų 4564 (64,1 proc.) turėjo aukštąjį kūno kultūros išsilavinimą. Pokyčiai darbo rinkoje ir sparčiai auganti konkurencija iškelia naują požiūrį į mokymąsi visą gyvenimą, apimančią tiek naujų kompetencijų įgijimą, tiek anksčiau įgytos kvalifikacijos tobulinimą ar keitimą.

Ilgą laiką Lietuvoje sporto specialistų ruošimas apsiribojo formaliu ugdymu švietimo įstaigose, ugdymo proceso metu lavinant profesinei trenerio/mokytojo veiklai reikalingus gebėjimus. Tačiau pastaruoju metu situacija iš esmės keičiasi – sparčiai plečiasi mokymosi galimybių įvairovė ir mokymosi organizavimo formos. Atsirado sporto šakų federacijose įvairių seminarų, mokymų, kursų praktika, Lietuvos sporto informacijos centre sukurta speciali interneto svetainė trenerių kompetencijų ugdymui ir tobulinimui, įvairūs mokymo ir ugdymo plėtotės centrai siūlo „gyvai“ ir nuotoliniu būdu daugybę seminarų treniravimo temomis, atsivėrė plačios galimybės išvykti tobulintis užsienyje, visiems prieinama informacija internetinėje erdvėje.

Mokymosi, vykstančio neformalioje aplinkoje, dirbant, laisvalaikio pasiekimai yra tokie pat svarbūs kaip ir įgyti formalaus švietimo įstaigose. Kaip rodo praktika daugumos dalykų yra išmokstama neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu. Šios mokymosi formos nukreiptos į individualius, dažniausiai darbo vietoje kylančius mokymosi poreikius ir yra neišvengiamas modernios besimokančios visuomenės bruožas. Šiandien formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi formos neatskiriamos nuo nuolatinio mokymosi sampratos, o formalųjų ir neformaliųjų studijų darna lemia įvairiapusę asmens brandą ir mokymosi pažangą. Šiuolaikiniame gyvenime svarbu atsižvelgti į mokymosi veiklos

įvairovę ir į tai, kad mokymąsis yra ir veikla ir vaidmenys, kurie gali keistis esant skirtingoms situacijoms (E. Stasiūnaitienė ir kt, 2010).

Europoje daugėja šalių, kurios pabrėžia už formalaus švietimo institucijų ribų (pvz. darbe, laisvalaikiu, namuose) vykstančio mokymosi atpažinimo ir pripažinimo svarbą. Taigi mokymosi pasiekimų pripažinimas gali būti vertinamas kaip viena iš pagrindinių Europos šalių strategijos priemonių, garantuojančių mokymosi visą gyvenimą idėjos įgyvendinimą naudojantis įvairiuose gyvenimo kontekstuose ir etapuose įgytus mokymosi pasiekimus (Bjørnavold, 2009).

Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo metodikoje vartojamos **pagrindinės sąvokos** :

Įvertinimas – mokymosi pasiekimų kokybės laipsnio nustatymas, remiantis standartu (studijų programa); mokymosi pasiekimų atitiktis studijų rezultatams išraiška pažymiu.

Kandidatas – asmuo, pareiškęs ketinimą dalyvauti formaliuoju ar savaiminiu būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūroje ir pageidaujantis, kad jo kompetencijos būtų įvertintos ir pripažintos.

Konsultantas – asmuo, konsultuojantis kandidatą, kaip pasirengti mokymosi pasiekimų vertinimui.

Kompetencija – gebėjimas atlikti tam tikrą užduotį realioje ar imituotoje veiklos situacijoje, pritaikant įgytų žinių, įgūdžių ir mokėjimų visumą.

Mokymosi pasiekimai – žinios, įgūdžiai, gebėjimai bei vertybinės nuostatos, kurias asmuo gali pagrįsti ir pademonstruoti.

Mokymosi pasiekimų vertinimas – procesas, kurio metu vertinami kandidato mokymosi pasiekimai bei juos pagrindžiantys įrodymai.

Mokymosi pasiekimų aplankas (portfolio) – kandidato mokymosi pasiekimų įrodymų (pažymėjimų, dokumentų, darbdavio atsiliepimų, projektų ir kt.), kuriais pagrindžiami mokymosi pasiekimai, rinkinys.

Mokymosi pasiekimų pripažinimas – kompetetingos institucijos patvirtinimas, kad individualūs formaliojo, neformaliojo ar savaiminio mokymosi aplinkoje įgyti mokymosi pasiekimai buvo įvertinti vadovaujantis iš anksto numatytais kriterijais.

Neformalusis mokymasis – savarankiško mokymosi procesas, vykstantis įvairioje aplinkoje, tačiau pasižymintis planingumu, turintis tikslus ir ribojamas laiko atžvilgiu. Kitaip nei formalusis mokymąsis, neformalusis mokymasis dažniausiai nėra baigiamas valsty-

bės pripažintu dokumentu. Neformaliajam mokymuisi būdingi tokie požymiai: 1. Orientuojamasi į specifinius individualius mokymosi poreikius; 2. Pasirenkama lanksti mokymosi metodika.

Savaiminis mokymasis – vyksta natūraliai kasdieninio gyvenimo, socialinės ir profesinės praktikos ar laisvalaikio metu, tačiau jis nėra kaip neformalusis mokymasis iš anksto suplanuotas ir apgalvotas, tikslingai ir specialiai organizuotas. Bet kokios žinios, įgūdžiai ir vertybinės nuostatos, įgytos tokios veiklos metu, suprantamos kaip savaiminio mokymosi rezultatas. Paprastai tokio mokymosi pasiekimai nėra sertifikuojami, kokia nors forma įteisinami.

Vertinimo procedūra – nuosekli asmens pasiekimų vertinimo veiksmų, metodų ir procesų eiga.

Vertintojas – studijų dalyko dėstytojas, vertinantis kandidato mokymosi pasiekimus ir nustatantis jo atitikmenį studijų dalyko rezultatams. Kandidato mokymosi pasiekimus gali vertinti ir dėstytojų grupė.

2. SPORTO TRENERIO PROFESIJA IR REIKALINGOS KOMPETENCIJOS

2.1. Nūdienos sporto ribos ir sporto trenerio vaidmuo

Europos Komisijos Baltojoje knygoje dėl sporto (2007) pabrėžiamas sporto vaidmuo Europos Sąjungoje: „Sportas – didelį Europos Sąjungos piliečių susidomėjimą kelianti veiklos sritis, turinti milžiniško potencialo juos suvienyti ir įtraukti visus, nepaisant amžiaus ar socialinės padėties. Pagal 2004 m. lapkričio mėn. Eurobarometro apžvalgą apie 60 % Europos piliečių nuolat dalyvauja sportinėje veikloje savarankiškai arba būdami kurio nors iš 700 000 klubų, priklausančių įvairioms sporto asociacijoms ir federacijoms, nariai. Didžioji dalis sportinės veiklos vyksta mėgėjų lygiu. Tačiau visuomeninį vaidmenį atlieka ir profesionalusis sportas, kurio reikšmė vis didėja. Sportas ne tik gerina Europos piliečių sveikatą, bet turi ir auklėjamojo poveikio, vaidina socialinį, kultūrinį ir rekreacinį vaidmenį. Be to, visuomeninis sporto vaidmuo teikia galimybių stiprinti Europos Sąjungos išorės santykius“.

Sporto kaip socialinio ir kultūrinio reikškinio rėmuose visada buvo svarbus sporto trenerio vaidmuo. Sporto terminų žodyne (2002, p.661) treneris apibūdinamas kaip

kvalifikuotas sporto pedagogas, kurios nors sporto šakos specialistas, turintis teisę rengti ir rengiantis sportininkus arba komandą varžyboms. Treneris savo darbe valdo sportininkų rengimo vyksmą, kuris reikalauja įvairių sričių žinių, didelės profesinės kompetencijos ir plataus išsilavinimo. Treneriui būtina gerai išmanyti humanitarinius (filosofiją, istoriją), socialinius (edukologiją, psichologiją, sociologiją, kūno kultūros ir sporto treniuotės teoriją ir didaktiką, vadybą, ekonomiką), biomedicinos (anatomiją, fiziologiją, sporto mediciną, biomechaniką), tiksluosius (matematiką, informatiką, testų teoriją) ir kitus mokslus.

Kiekvienos srities, taip pat ir sporto, specialistas turi nuolat mokytis, lavintis, keistis. Nuolatinis tobulėjimas – žinių gilinimas, įvairių praktinių įgūdžių tobulinimas, vertybių išplėtimas – tai yra neišvengiama duotybė sporto trenerio darbe, ko kiekvienas sporto studijų studentas bei praktikas dirbantis sporto srityje siekia įgyti formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi metu.

2.2. Lietuvos sporto universiteto Treniravimo sistemų studijų programos charakteristika

Treniravimo sistemų studijų programos tikslas – remiantis tarptautinio lygio fundamentalaus ir taikomojo tarpdisciplininio mokslo technologijų pasiekimais parengti universitetinio lygio sporto bakalaurą, suteikiant žinias ir gebėjimus, reikalingus darbui su sportininkų treniravimu susijusiose srityse. Studijų metu studentai įgyja sportinio meistriškumo žinių, varžybų organizavimo įgūdžių, išmoksta nustatyti ir įvertinti sportininkų galias ir parengti treniruočių programas, rengiami treniruoti įvairaus amžiaus ir meistriškumo sportininkus.

Studijuojami privalomi ir pasirenkami bendrieji bei specialybės dalykai. Studijų metu atliekama praktika, kurios metu studentai susipažįsta su trenerio darbu įvairiose institucijose, pritaiko teorines žinias darbo aplinkoje. Programos tikslai yra realizuojami per keturis mokslo metus.

Studijų programos skiriamasis bruožas tas, kad tai unikali Lietuvoje studijų programa, ruošianti sporto šakos trenerį. Vykdomos 34 specializacijos pagal sporto šakas: aerobinė gimnastika; atletinis rengimas; badmintonas; baidarių ir kanojų irklavimas; beisbolas; boksas; buriavimas; dailusis čiuožimas; dviračių sportas; dziudo ir savignyos imtynės; fechtavimas; futbolas; graikų-romėnų ir laisvosios imtynės; irklavimas; karate; krepšinis; kultūrizmas ir sunkioji atletika; ledo ritulys; lengvoji atletika; meninė gimnastika; orientavimosi sportas; plaukimas; rankinis; regbis; slidinėjimas ir biatlonas; sportinė gimnastika; sportiniai šokiai; stalo tenisas; sveikatingumas; šaudymas; šiuolaikinė penkiakovė; tenisas; tinklinis; žolės riedulys.

Pasibaigus studijoms studentams suteikiamas sporto bakalauro kvalifikacinis laipsnis.

Profesinės veiklos galimybės: įgiję sporto bakalaurą asmenys gali dirbti sporto šakos treneriu sporto mokyklose, sporto klubuose, taip pat sveikatingumo treneriais, bendrojo lavinimo mokyklose neformalaus ugdymo mokytoju, profesinėse, aukštesnio- siose neuniversitetinėse mokyklose, papildomojo vaikų ugdymo sportinėse įstaigose, vaistytinėse, privačiose ir visuomeninėse sporto organizacijose.

Studijų programos struktūra ir turinys

Per keturis studijų metus Treniravimo sistemų studijų apimtis 240 kreditų. Studijos vykdomos moduline sistema, taigi vieno modulio rėmuose gali būti studijuojami keli dalykai. Bendrauniversitetiniams dalykams skirti 30 kreditų (1 lentelė), kurių tikslas yra ugdyti gebėjimus plačiai ir kritiškai mąstyti, mokintis anglų kalbos ir pasiekti B2 lygį. Pagrindinėms studijoms skirta 200 kreditų (2 lentelė). Alternatyvoms ir laivai pasirenkamies dalykams skirta 15 kreditų (* 10 kreditų bendrauniversitetinių studijų bloke ir 5 kreditai pagrindinių studijų bloke).

1 lentelė. Treniravimo sistemų bendrauniversitetinių studijų programos turinys

BENDROSIOS UNIVERSITETINĖS STUDIJOS	KREDITAI (viso 30)
Įvadas į universitetines studijas ir karjeros planavimas	5
Anglų kalba	5
Ugdymo filosofija	5
Kalbos kultūra ir informacinės technologijos	5
Alternatyva* (Studento pasaulėžiūros formavimas), pasirenkamas 1 iš:	5
Mokslo istorija, filosofija ir logika	
Kūno kultūra ir sportas istorijoje	
Asmens tapatumo psichologija ir sociologija	
Pasaulio ekonomikos, politikos ir kultūros sąveika	
Laisvai pasirenkamas* (Mokslo krypčių, užsienio kalba), pasirenkamas 1 iš:	5
Olimpizmo ir studentų sporto istorija	
Anglų kalba	
Taikomoji psichologija	
Verslo vadyba	

2 lentelė. Treniravimo sistemų pagrindinių studijų programos turinys

PAGRINDINĖS STUDIJOS	KREDITAI (viso 200)
Funkcinė anatomija, biomechanika ir biochemija	10
Sporto ir pratimų fiziologija	10
Judesių valdymas, mokymas ir raida	10
Individualios sporto šakos (gimnastika, plaukimas, lengvoji atletika)	10
Pedagogika ir psichologija	10
Sporto medicina, traumų prevencija ir pirmoji pagalba	10
Bendrasis ir taikomasis masažas	10
Sportiniai žaidimai	10
Sportininkų rengimo technologijos	25
Mokslinių tyrimų metodologija	10
Sportininkų mityba	5
Pasirinktos sporto šakos teorija, didaktika ir praktika	25
Praktika	20
Baigiamasis darbas	30
Laisvai pasirenkamas*, pasirenkamas 1 iš:	5
Rekreacinis fizinis aktyvumas vandenyje	
Pilates	
Rekreacinis fizinis aktyvumas II (lauko)	

Prieš analizuojant neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kompetencijų vertinimo metodus, svarbu pažymėti, kad šiuo būdu kandidatas gali užskaityti ne daugiau kaip 50% Treniravimo sistemų studijų programos apimties. Baigiamasis darbas ir (ar) baigiamasis egzaminas neįskaitomas.

Vertinant sporto bakalauro srities neformaliojo ir savaiminio būdu įgytas kompetencijas svarbu žinoti siekiamus studijų rezultatus.

Studijų metu įgyjami gebėjimai siejami su numatomais studijų rezultatais:

- Suprasti, analizuoti ir vertinti supančią socialinę ir biologinę aplinką, pasaulio politinius, ekonominius, socialinius procesus ir iššūkius.
- Demonstruoti kultūrinį raštingumą filosofijos, istorijos, meno, religijų, mokslo temomis.
- Suprasti pagrindinius mokslinio tiriamojo darbo principus ir metodus, mokslinių tyrimų etikos reikalavimus ir jų laikytis.

- Kūrybiškai analizuoti ir sisteminti mokslinę literatūrą, kelti pagrįstas mokslines prielaidas, formuluoti tyrimo tikslą ir uždavinius pasirinktai problemai spręsti.
- Efektyviai suplanuoti ir atlikti mokslinį tyrimą, pateikti jo išvadas, jo pagrindu teikti rekomendacijas.
- Generuoti naujas idėjas, pasitelkiant žinias ir kūrybingumą.
- Bendrauti žodžiu ir raštu valstybine ir užsienio kalba (-omis), naudotis komunikaciniais ir informacinių technologijų šaltiniais.
- Bendrauti ir bendradarbiauti kolektyve, atsižvelgiant į etinį, etninį, socialinį ir kultūrinį darbo kontekstą.
- Priimti atsakingus ir pagrįstus sprendimus, didinti savo kūrybinį potencialą, būti pasiruošusiam tarnystei, atsakingam vadovavimui ekspertiniam ir/arba komandiniam darbui.
- Organizuoti ir planuoti savo darbą.
- Parinkti situacijai adekvačius ir veiksmingus planavimo ir organizavimo metodus.
- Demonstruoti nuolat atnaujintas profesijos pagrindą sudarančias bazines žinias ir išlavintus mokymosi įgūdžius.
- Įvertinti profesinės aplinkos privalumus ir trūkumus numatant profesinio tobulėjimo perspektyvas.
- Apibrėžti ir paaiškinti žmogaus organizmo sandarą ir funkcijas.
- Apibrėžti ir paaiškinti procesus, vykstančius žmogaus organizme, atliekant skirtingus fizinius pratimus.
- Įvertinti sportininkų funkcines galias.
- Apibrėžti judesių valdymo principus.
- Sportininkų rengimo teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktikoje.
- Formuoti ir lavinti pasirinktos sporto šakos įgūdžius.
- Taikyti įvairių sporto šakų įgūdžių lavinimo metodus.
- Kurti saugią, auklėtinio emocinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį vystymąsi palaukančią ugdymo (-si) aplinką.
- Tikslingai taikyti šiuolaikines ugdymo(-si) technologijas ir mokymo(-si) metodus, rengiant auklėtiniams įdomią ir patrauklią mokymo(-si) medžiagą.
- Pritaikyti fizinę erdvę ir realias aplinkybes, siekiant optimizuoti auklėtinių lavėjimo procesą.
- Apibrėžti ir panaudoti žmogiškuosius santykius, kuriančius aplinką, kurioje auklėtiniai turi galimybę būti iniciatyvūs ir savarankiški.
- Apibūdinti ir taikyti treniravimo procese įvairius pedagoginio ir psichologinio poveikio metodus.

- Paaiškinti treniravimo principus, pasirengti pratyboms ir jas vykdyti, parengti treniravimo etapų programas, taikant šiuolaikines sportininkų rengimo technologijas.
- Apibūdinti ir pasirinkti tinkamus mokymo ir judamųjų gebėjimų lavinimo metodus treniravimo tikslams pasiekti.
- Individualizuoti ir operatyviai koreguoti fizinius krūvius.
- Identifikuoti sportinės technikos ir taktikos klaidų priežastis, pasirinkti ir taikyti jų taisymo būdus.
- Išmanyti traumų prevencijos principus, paaiškinti ir taikyti įvairias ergogenines priemones, padėsiančias atsigausti po fizinių krūvių ar patirtų traumų.
- Parinkti ir taikyti tinkamus mokslinių tyrimų metodus sportuojančiųjų parengtumui vertinti.
- Išmanyti sportininkų atrankos ir treniravimo principus įvairiais amžiaus tarpsniais.
- Gebėti organizuoti sporto šakos varžybas ir jas vykdyti.

Studijų dalyko rezultatai formuluojami studijų programų aprašuose.

3. NEFORMALIAI IR SAVAIME ĮGYTŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO PROCESO ETAPAI IR DALYVIAI

Mokymosi pasiekimų vertinimas – procesas, kurio metu vertinami kandidato mokymosi pasiekimai bei juos pagrindžiantys įrodymai. J. Bjørnavold (2009) nurodo, jog mokymosi pasiekimų pripažinimas – tai kompetentingos institucijos patvirtinimas, kad individualūs mokymosi aplinkoje įgyti mokymosi pasiekimai buvo įvertinti vadovaujantis iš anksto numatytais kriterijais.

Vertinimo proceso etapai

Skiriami keturi neformaliai ir savaime įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo etapai: informavimas, konsultavimas, vertinimas ir sprendimo priėmimas.

Informavimas – tai neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo galimybių institucijoje viešinimo priemonė. Šio etapo metu kandidatas yra supažindinamas su vertinimo procedūra, kriterijais, principais, galimais rezultatais, (atskirų kompetencijų pripažinimu, individualius poreikius atitinkančiomis studijomis ir pan.).

3 lentelė. Mokymosi pasiekimų vertinimo proceso dalyviai ir jų užduotys kiekviename vertinimo proceso etape (pagal A.Lanka ir kt., 2010).

Vertinimo proceso etapai	Veikos	Dalyvis	Užduotys
Informavimas	Inicijavimas	Kandidatas	Suvokti mokymosi pasiekimų vertinimo naudą. Išmanyti studijų programos struktūrą.
	Informavimas	Konsultantas	Mokymosi pasiekimų vertinimo ir kompetencijų pripažinimo galimybių viešinimas. Paaiškinti procesą.
Konsultavimas	Konsultacija dėl mokymosi pasiekimų aplanko parengimo	Konsultantas ir kandidatas	<i>Konsultantui:</i> parinkti konsultavimo strategiją ir metodus. <i>Kandidatui:</i> suformuoti savo lūkesčius ir tikslus, parengti aplanką.
Vertinimas	Mokymosi pasiekimų aplanko analizė	Vertintojas ir kandidatas	<i>Vertintojui:</i> nustatyti vertinimo kriterijus. <i>Kandidatui:</i> pagrįsti įrodymus, pateikiamus mokymosi pasiekimų aplanke.
	Vertinimo metodų parinkimas	Vertintojas	Parinkti vertinimo metodus kiekvienam kompetencijos komponentui (žinioms, įgūdžiams, vertybinėms nuostatoms).
	Formuojamasis, sumuojamasis vertinimas	Vertintojas ir kandidatas	Svarbus asmeninis kontaktas. Konstruktyvi kritika ir dialogas.
Sprendimų priėmimas	Visiškas ar dalinis pripažinimas	Vertintojas	Suderinti vertinimo rezultatus su mokymosi/studijų rezultatais, nurodytais studijų programoje
	Individualus studijų planas	Vertintojas, kandidatas ir konsultantas	Aptarti ir susitarti dėl individualių mokymosi tikslų ir vertinimo rezultatų
Kokybės užtikrinimas	Vidinis kokybės užtikrinimas	Vertintojas, konsultantas ir kandidatas	Atvira diskusija apie procedūros tobulinimą, pagrįsta visų proceso dalyvių atsiliepimais.

4. NEFORMALIAI IR SAVAI ME ĮGYTŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO METODAI

Mokymosi pasiekimų vertinimo metodas – tai veikimo būdas arba tikslinių priemonių ir veiksmų visuma mokymosi pasiekimams nustatyti. Taikomi įvairūs metodai mokymosi pasiekimų vertinimui nustatyti, o jų esminis parinkimo ir taikymo kriterijus yra metodo suderinamumas su paskirtimi (Kleef, 2010; Stasiūnaitienė ir kt., 2012). Vertinimo metodų pasirinkimas apibrėžtas europinėse neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų pripažinimo gairėse (CEDEFOP, 2009, p. 58): „Metodai, skirti vertinti ir pripažinti neformaliojo ir savaiminio būdu įgytus pasiekimus, iš esmės yra tie patys, kurie taikomi formaliojo būdu įgytų pasiekimų vertinimui. Vertinimo užduotys (priemonės) turi būti pritaikytos, suderintos ir naudojamos tokiu būdu, kuris geriausiai atspindi specifškumą ir nestandartines neformaliojo ir savaiminio mokymosi ypatybes“.

Mokymosi pasiekimų įvertinimui taikomi skirtingi metodai, kurie leidžia nustatyti ar įvertinti kandidato teorinių žinių arba praktinių įgūdžių lygmenį. Neformaliojo bei savaiminio mokymosi būdu įgytų pasiekimų vertinimo metodai priklauso nuo mokymosi ar studijų rezultatų charakteristikų. Vertinimui reiktų pasirinkti ir naudoti tuos metodus, kurie geriausiai atskleidžia kandidato neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimus.

LSU sporto trenerio kompetencijoms vertinti gali būti naudojami šie metodai: pokalbis; savianalizė ir refleksija; testavimas; atvejo analizė; stebėjimas, praktinių įgūdžių demonstravimas.

Pokalbis (interviu) – tai universalus metodas, kai bendraujant su kandidatu vertintojai gauna informaciją apie įvairius mokymosi aspektus, tiesiogiai nematomus veiklos motyvus, patirtį, subjektyvų požiūrį į profesinės veiklos ir / ar gyvenimo reiškinis. Pokalbio, kaip vertinimo metodo, tikslas – nustatyti kandidato teorinių žinių lygmenį ir aptarti kompetencijas, kurių pripažinimo siekia kandidatas. Pokalbio esmė – taikant klausinėjimo ir nukreipiamojo dialogo techniką, atskleisti įrodymus apie kandidato mokymosi pasiekimus. Dažniausiai kalbama pasiekimų vertinimo pradžioje ir gali tapti įžanga į tolesnį pasiekimų vertinimą. Pagal eigos pobūdį pokalbis būna laisvasis ir struktūruotas. Laisvasis yra mažiau struktūruotas ir jo metu siekiama motyvuoti kandidatą ir jį pozityviai nuteikti tolesniems mokymosi pasiekimų vertinimo etapams. Kai pokalbis vyksta pagal iš anksto sudarytą planą ir suformuluotus klausimus, vadinamas struktūruotu. Jis taikomas įvairiuose pasiekimų vertinimo etapuose. Didžiąja dalimi pokalbio sėkmė priklauso nuo klausimų (tinkamų klausimų formuluočių). Vertintojas turėtų užduoti

klausimus, kurie: susiję su studijų rezultatais ir kandidato pateikta informacija, nesiektų atskleisti asmeninės informacijos, nesusijusios su mokymosi pasiekimais; būtų nedviprasmiški; nebūtų primetama vertintojo nuomonė ar požiūris.

Per pokalbį gaunamą informaciją apie vertinamojo mokymosi pasiekimus reikėtų fiksuoti, kad vėliau būtų galima ją analizuoti ir apibendrinti. Gautus duomenis galima išsaugoti keliais būdais:

- a) kalbant uždėję kandidato atsakymus, tačiau tai gana sudėtingas būdas, nes vertintojui svarbu palaikyti pokalbio eigą;
- b) atkurti pokalbį iš atminties. Pokalbio informacija užrašoma tuojau po pokalbio, kad neužsimirštų sukauptą informaciją;
- c) derinti abu pirmuosius būdus. Šis būdas patikimas ir leidžia vertintojui prisitaikyti prie pokalbio eigos;
- d) naudoti įrašymo techniką (gavus kandidato sutikimą). Tai patikimas būdas, tačiau jis reikalauja daugiau laiko informacijai perrašyti;
- e) naudoti parengtų protokolų formas.

Pirminė rezultatų analizė atliekama per pokalbį: tikrinamos tam tikros prielaidos, susijusios su kandidato pasiekimais, analizuojamas atsakymų suderinamumas – kaip tiksliai kandidatas prisimena faktus, ar gali paminėti jų detales, kokie motyvai skatina kalbėti apie vieną ar kitą patirties faktą ir t. t.

Informacijos apie mokymosi pasiekimus analizė tęsiama po pokalbio. Siekiant pokalbio duomenų patikimumo, kandidato pateikta informacija palyginama su informacija, gauta iš kitų šaltinių: pažymėjimų, rekomendacijų, vertinamojo darbų. Analizuojant gautą informaciją, patartina suskirstyti ją į dvi grupes: objektyvius ir subjektyvius faktus. Tai leidžia atskleisti išsamesnį kandidato mokymosi pasiekimų vaizdą ir priimti objektyvius sprendimus (Stasiūnaitienė ir kt., 2012).

Svarbu apibendrinti visą pokalbio metu sukauptą informaciją priimant sprendimą apie kandidato mokymosi pasiekimus ir kompetencijų pripažinimą: tai sudaro objektyvios išvados apie asmens mokymosi pasiekimus, įrodymų kokybę. Vertintojas (ar vertintojų komisija) baigdamas pokalbį, turi įsitikinti, kad pakanka informacijos apie kandidato žinias, pasirengimo lygį ir galima argumentuotai pagrįsti sprendimą. Pokalbio pabaigoje, nereikšdamas emocinio santykio, vertintojas (ai) praneša kandidatui apie pokalbio pabaigą ir savo sprendimą. Labai vertinga kandidatui pateikti jo klaidas, rekomenduoti pagilinti žinias ar patobulinti tam tikrų sričių gebėjimus.

Savianalizė ir refleksija. Savianalizė – vienas iš savęs pažinimo, tyrinėjimo būdų, nulemtų savimonės. Kiekvienas žmogus, atlikdamas tam tikrą veiklą, spontaniškai arba planuotai mintimis apžvelgia savo elgesį, jausmus, ketinimus, įvertina, derina juos su kitų asmenų vertinimu. Analizuodamas savo mokymosi, profesinę ar visuomeninę vei-

klą, kandidatas savarankiškai arba padedant konsultantui, vertintojui, įgyja žinių apie save ir savo mokymosi pasiekimus.

Refleksija reiškia analizę pagrįstą susimąstymą, samprotavimą. Refleksija leidžia ne tik pažinti save, bet ir tobulinti savo veiklą, santykius su aplinka. Tai – gebėjimas kritiškai pažvelgti į praeitį ir tikslingai analizuoti bei nuosekliai planuoti (Rogers, 2001). Refleksyvus mąstymas – tai pažintinis vyksmas, kai įgytoji patirtis kritiškai vertinama naujų žinių, naujos mokslinės, praktinės patirties pagrindu (Jovaiša, 2007). Pagal Richardson ir Wolfe (2001), refleksija yra mokymosi iš patirties sąlyga, nes kritiškas žvilgsnis į savo veiklą, atliktą darbą, jo įvertinimas, pranašumų ir trūkumų, elgesio nustatymas įmanomas tik mąstant.

Vertinant neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimus, refleksyvus mąstymas ir savianalizė dažniausiai taikomas rengiant mokymosi pasiekimų aplanką ir pokalbio metu. Stebėdamas profesinės veiklos gebėjimų demonstravimą darbo vietoje, vertintojas taip pat gali skatinti kandidatą pamąstyti apie savo mokymosi, veiklos pažangą, skatinti išanalizuoti savo klaidas ar kitus mokymosi, profesinių problemų sprendimo būdus (Stasiūnaitienė ir kt., 2012).

Testavimas – tai pasiekimų vertinimo metodas, kurio metu asmuo raštu arba žodžiu atsako į užduotus klausimus. Testas yra pagal nustatytas taisykles parengtas klausimų / užduočių rinkinys, skirtas tiesiogiai vertinti asmens žinias ar gebėjimus. Pagal paskirtį testai skirstomi į gebėjimų (mokslumo), pažangumo (pasiekimų) testus, kurie literatūroje įvardijami kaip pedagoginiai, didaktiniai ir interesų, asmenybės, nuostatų aprašai (Gage, Berliner, 1994).

Gebėjimų testais tiriama asmens bendrieji gebėjimai. Čia svarbiausia ne išmoktos ar įgytos žinios, o gebėjimas savarankiškai tiksliai ir greitai spręsti iškilusias problemas. Pažangumo testais vertinamos žinios, mokėjimai ir įgūdžiai. Asmenybės testais nustatomos kandidato asmeninės savybės ir vertybinės nuostatos. Pagal parengimo pobūdį testai skirstomi į standartizuotus ir nestandartizuotus. Standartizuotus testus (pvz., TOEFL) sudaro profesijos srities specialistų grupė. Taip pasiekiami pagrįsta studijų rezultatų turinio, kuris tikrinamas testais, atranka, kruopšti kognityvinės ir psichomotorinės besimokančiųjų veiklos, susijusios su testo užduočių suvokimu, analizė. Standartizuoti testai visiems kandidatams pateikiami vienodomis sąlygomis ir vertinami naudojant vienodą vertinimo sistemą. Naujai sudarytas standartizuotas testas keletą kartų eksperimentiškai patikrinamas, nustatomas jo pagrįstumas, patikimumas, surenkama būtina statistinė medžiaga kiekvienos testo užduoties efektyvumo analizei. Taip atrenkamos geriausios ir tinkamiausios testo užduotys. Skirtingai nuo standartizuotų testų, nestandartizuoti testai rengiami vieno dviejų dėstytojų, norint patikrinti dalies ar viso studijų dalyko studijų rezultatų pasiekimus. Dažniausiai tokie testai eksperimentiškai tikrinami tik vieną kartą.

Nepaisant parengimo būdo testas sudarytas iš skirtingos formos ir turinio užduočių. Užduotis – tai žodinis ar rašytinis pratimas, kuriuo siekiama nustatyti asmens mokymosi pasiekimus. Užduoties atlikimo rezultatas parodo, ką vertinamasis žino ir geba atlikti, taip pat gali išryškinti ir tai, ko asmuo nežino, nemoka. Dažniausiai testai yra klausimo formos, kai pateikiama: a) daug atsakymo variantų, o besimokantysis turi pasirinkti vieną teisingą arba b) du atsakymo variantai – teisingas ir neteisingas. Testo užduotys gali būti atliekamos vertinamajam nesinaudojant jokiais informacijos šaltiniais, naudojantis tam tikrais informacijos šaltiniais arba naudojantis visais prieinamais šaltiniais. Rekomenduojama, prieš sudarant nestandartinius testus įvardyti, kurie studijų rezultatai testu bus įvertinti, tai padės vertintojui nepraleisti svarbių vertinimo aspektų, užduoti tik tikslingus klausimus ir patikrinti, ar visiems pasiekimams skiriamas pakankamas testo klausimų skaičius. Reikia numatyti reikalingą laiką testui atlikti, tiek vertinamajam, tiek vertintojui bus lengviau planuoti, ypač kai teste pateikiami atviro tipo klausimai.

Testavimas laikomas patikimu ir objektyviu pasiekimų vertinimo metodu, tačiau jo negalima taikyti be išlygų. Gana sudėtinga ir daug laiko reikalauja užduočių, leidžiančių patikrinti įvairius kognityvinio proceso lygmenis, parengimas. Visuomet išlieka grėsmė, kad teste vyraus ir bus vertinamos tik asmens žinojimo lygmenį atskleidžiančios užduotys. Taikant testo metodą, sudėtinga atskleisti kandidato mąstymo procesą, vertybines nuostatas, požiūrį į profesinę veiklą, nustatyti, kaip asmuo randa tinkamą atsakymą, kuo remdamasis jį pasirenka (Stasiūnaitienė ir kt., 2012).

Kas yra testavimas sporte?

1. Sporto teorijoje mokslinis tyrimo metodas – vertės nustatymas, kokybinis ar kiekybinis bandymas.
2. Sisteminga procedūra – individo elgesio modulio matavimas, norint tą elgesį įvertinti pagal standartus, normas.
3. Pedagoginės kontrolės metodas – testų naudojimas sportininkų išsivystymui bei parengtumui nustatyti ir įvertinti.

Atvejo analizė. Tai aprašytas įvykis, situacija, aplinkybės ir jų nagrinėjimas, kai išskiriamos esminės detalės, pateikiami sprendimai. Atvejo analizė gali būti dvejopa: kai identifikuojamos priežastys, dėl kurių kilo problemų arba apibendrinama nagrinėjama situacija; siekiama išspręsti pateiktą problemą. Atvejo analizės metodas nėra lengvas, nes jo parengimui reikia sugaišti nemažai laiko, o ir atlikti reikia daugiau laiko. Vis dėlto šis metodas naudingas, nes padeda pasikeisti idėjomis apie sprendimus, susijusius su darbo atlikimu, pateikia objektyvų požiūrį į problemą arba į tos problemos įvairias aplinkybes. Be to, šis metodas labai įtraukia į mokymosi procesą, nes leidžia modeliuoti įvairias galimas elgesio ir sprendimų situacijas ir atskleidžia vertybinius pasirinkimus. Meto-
das padeda įvertinti daug kandidato kompetencijų (gebėjimą atlikti informacijos analizę

ir sintezę; gebėjimą generuoti naujas idėjas; komandinio darbo gebėjimą; bendravimo įgūdžius ir pan.). Vertinami pasiūlyti konkretūs sprendimo būdai ir parodyti specialiųjų gebėjimų elementai. Pateikiamas atvejo aprašymo pavyzdys, kai siekiama nustatyti kandidato neformaliai įgytas kompetencijas ir prilyginti jas socialinio darbo studijų rezultatams (Ivanauskienė ir kt., 2012).

Stebėjimo tikslas – papildyti turimą informaciją apie asmens mokymosi pasiekimus stebėjimo būdu gautais duomenimis. Stebėjimas gali būti taikomas per pokalbį ir profesinėje aplinkoje darbo metu. Vertinimo darbo vietoje tikslas – pagal išankstinius kriterijus nustatyti, ar asmuo turi pasirinktai profesijai reikalingus gebėjimus ir vertybines nuostatas. Dažniausiai toks vertinimas vyksta darbo vietoje arba vertinimą vykdančioje institucijoje, kurioje sukuriama darbo vietai artima aplinka. Kandidatą stebi vertintojas, kuris įvertina gebėjimų turėjimą / neturėjimą, taip pat ir jų išlavimo lygmenį. Užduoties atlikimo metu nustatytos kandidato kompetencijos lyginamos su profesijos standartuose apibrėžtomis kompetencijomis ir priimamas sprendimai dėl kompetencijų pripažinimo (Bjørnavold, 2000). Jei kandidatas negali pademonstruoti visų standarte nurodytų gebėjimų įprastos praktinės veiklos metu, jo veikla yra stebima imitacijos metu. Šis būdas taikomas siekiant nustatyti, ar kandidatas pasižymi gebėjimais, kurių reikia neįprastais profesinės veiklos atvejais. Imitacija reiškia, kad gebėjimai vertinami ne realioje darbinėje veikloje, bet kandidatui sudarius realios darbinės veiklos aplinką. Ji gali būti organizuojama darbo vietoje arba specialiuose gebėjimų vertinimo centruose. Atliekant vertinimą darbo vietoje, svarbu tinkamai parinkti asmens veiklos vertinimo kriterijus; jie laiduoja vertinimo pagrįstumą ir patikimumą.

Šie kriterijai nėra standartiniai, jie keičiasi atsižvelgiant į funkcines situacijos sąlygas. Darbo vietoje vertinamos ne tik kandidato atliekamos funkcinės operacijos, bet ir jo elgesys, t. y. analizuojama, kaip asmuo elgiasi įvairiose situacijose. Kandidatai turi sugebėti bendrauti su kolegomis ir spręsti darbinės veiklos lygmenis problemas, remdamiesi asmenine patirtimi. Pristatymas prie situacijos yra individualus reiškinys ir dažniausiai pasiekiamas per asmeninį patyrimą. Vadinas, asmens gebėjimų ir pasiekimų vertinimo kriterijai taip pat turi būti labai lankstūs – keičiantis situacijai, turi keistis ir kriterijai. Kriterijų lankstumą užtikrina tai, kad vertinamas ne tik darbo atlikimo pobūdis, t. y., kaip buvo atlikta užduotis, bet ir užduoties atlikimo principai (Laužackas, Teresevičienė, Stasiūnaitienė, 2005). Rekomenduojama vertinant gebėjimus darbo vietoje integruoti kitus vertinimo metodus, kaip pavyzdžiui, laisvasis arba struktūruotas pokalbis, refleksija veiklos metu, stebėjimas. Per praktinę užduotį vertintojas gali stebėti kandidato elgseną, su ja susijusias charakterio savybes, užduočių sprendimus ir rezultatus. Šie stebėjimo objektai tampa vertinimo rodikliais ir padeda įvertinti tiesiogiai nematomus kandidato mokymosi pasiekimus. Pokalbio metu kandidatą vertintojas stebi neišvengiamai. Per šį stebėjimą

daugiau dėmesio skiriama asmens neverbalinei kalbai: gestams, laikysenai, mimikai. Stebint užduoties atlikimą ar pokalbį, būtina pamatyti ir išryškinti tuos asmens gebėjimus, kuriuos jis turi ir sėkmingai pritaiko. Nereikėtų pertraukti ar kritikuoti kandidato jam suklydus. Svarbiau įvertinti, ar asmuo geba pastebėti savo klaidas ir žino, kaip jas ištaisyti.

Reikšmingas stebėjimo aspektas – duomenų analizavimo objektyvumas. Vienas iš esminių stebėjimo aspektų – pozityvios sąveikos su kandidatu užtikrinimas ir jo pasitikėjimo skatinimas. Stebėjimas padeda suformuoti tik kai kurias išvadas apie asmens pasiekimus ir yra tik vienas iš vertinimo procese naudojamų metodų. Stebėjimas, kaip asmens mokymosi pasiekimų vertinimo būdas, turi trūkumų, susijusių su vertintojo objektyvumu. Priimamus sprendimus gali veikti stebėtojo / vertintojo nuotaika, skirtingas nei kandidato išsilavinimas, interesai, socialinė padėtis ir kt. Išskiriami šie trūkumai: vertintojas gali pradėti lyginti kandidato elgesį ar veiklą su savo patirtimi ir pasiekimais, galima norimo rezultato tendencija, kada be išlygų siekiama atsako į kandidato ir / ar vertintojo lūkesčius; išankstinių nuostatų raiška: per daug pozityvus ar negatyvus požiūris į kandidatą, jo veiklą, manieras ir pan. gali paveikti vertintojo sprendimus; situacijos sudėtingumas: kandidatui gali būti pateikta per sunki, paini situacija; kai vertintojui neiškus vertinimo tikslas ir kriterijai, sunku visapusiškai stebėti ir analizuoti situaciją, priimti sprendimus ir išvengti subjektyvumo; dėl patirties stokos užduoties atlikimo metu galimos vertintojo bendravimo klaidos: kandidato pamokymai, komentarai, kritika (Laužackas, Teresevičienė, Stasiūnaitienė, 2005).

Rekomenduojama stebėjimo faktus užrašyti į stebėjimo protokolus (netrukus po stebėjimo arba stebėjimo metu). Stebėjimo aprašai ir įrašai turi būti saugomi. Po stebėjimo turi būti skiriamas laikas aptarti rezultatus. Aptarimo metu vertintojas pateikia savo stebėjimo analizę, o kandidatas analizuoja savo privalumus, klaidas ar trūkumus. Vertinimo metodai gali būti įvairūs ir parenkami tokie, kad būtų galima identifikuoti kuo daugiau kandidato mokymosi pasiekimų įrodymų ir susidaryti išsamų jų paveikslą. Siekiant įvertinimo kokybės, svarbūs įvertinimo pakankamumo, autentiškumo, pagrįstumo, patikimumo, praktiškumo, konfidencialumo ir kt. kriterijai, taip pat – psichologiškai komfortabili ir saugi vertinimo aplinka (Stasiūnaitienė ir kt., 2012).

Trenerio praktiko darbe svarbūs praktiniai įgūdžiai, todėl jų demonstravimas gali būti įtrauktas į vertinimo procedūrą. Įgūdžių demonstravimo užduotys sietinos su stebėjimo metodu. Yra galimi įvairūs praktinių įgūdžių vertinimo užduočių variantai. Pateikiama keletas praktinių įgūdžių pavyzdžių:

Užduotis 1. _____

Sudaryti krepšinio pratybų konspektą. Pratybų temos gali būti įvairios, kurių uždaviniai gali būti: mokymo ir tobulinimo. Mokymo uždaviniai: naujų veiksmų, ir jų derinių mokymas, įgūdžių sudarymas ir jų įtvirtinimas, išmokytų technikos

veiksmų, jų derinių pritaikymo konkrečiose situacijose (1x1, 2x2, 3x3 ir t.t.) mokymas.

Tobulinimo uždaviniai: jau išmokytų technikos veiksmų, jų derinių kartojimas, įgytų įgūdžių įtvirtinimas kintant psichologinėms situacijoms, pavyzdžiui, metimai į krepšį serijomis (po 10, 20 metimų) skaičiuojant pataikymus, kamuolio perdavimus, nustatytą laiką trunkančius kamuolio varymo pratimus (kas padarys mažiau klaidų) ir t.t.

Užduotis 2. _____

Vykdyti mokomąsias, žaidimo ar kondicines pratybas (90 min), taikant konkrečius pratyboms skirtus uždavinius.

Užduotis 3. _____

Mokomoje bokso kovoje demonstruoti smūgius, kontraakuojamuosius veiksmus, gynybos ir judėjimo būdus, klaidinamuosius veiksmus.

Užduotis 4. _____

Demonstruoti nuoseklią imitacinių pratimų sausumoje eigą mokant plaukimo būdo krauliu.

Užduotis 5. _____

Demonstruoti plaukimo krūtine technikos tobulinimo pratimus.

5. INFORMACIJA KANDIDATUI, SIEKIANČIAM UŽSKAITYTI NEFORMALIAI IR SAVAIMINIU BŪDU ĮGYTUS GEBĖJIMUS SIETINUS SU LSU TRENIRAVIMO SISTEMŲ STUDIJŲ PROGRAMOS REZULTATAIS

Šiame skyriuje pateikta informacija padės konsultantui nuosekliai surinkti duomenis apie kandidato gebėjimus bei kandidatui įsivertinti savo pasiektus mokymosi rezultatus pagal nustatytą bendrąją tvarką. Kandidatams svarbu sudaryti sąlygas įsivertinti neformaliai ir savaiminiu būdu įgytus gebėjimus pagal Treniravimo sistemų studijų programoje siekiamus rezultatus.

Mokymosi pasiekimų vertinimo procedūroje gali dalyvauti visi universiteto studentai, klausytojai ir universitete nestudijuojantys asmenys.

Kandidatas kreipiasi į LSU Karjeros ir kompetencijų plėtotos centrą (KKPC), kur užpildo numatytos formos prašymą ir su universitetu sudaro mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo studijų rezultatais sutartį. Kandidatas informuojamas apie neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo procedūra.

Prašymas įteikiamas (akivaizdžiai ar paštu) adresu:
*Karjeros ir kompetencijų plėtotos centro vadovui, LSU
 Sporto g. 6, Kaunas, LT- 44221, Lietuva*

5.1. Mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo procedūros eiga.

Mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo procedūra vykdoma vadovaujantis „Lietuvos sporto universiteto neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo studijų rezultatais tvarkos aprašu“, patvirtintu Senato posėdyje Nr.6 (2014 m. kovo 6 d.).

4 lentelėje pateikta struktūruota mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo procedūros eiga.

4 lentelė. Vertinimo ir pripažinimo procedūros eiga

Eil.Nr.	Procedūros eiga	Atsakingas dalyvis
1.	Viešas skelbimas	Universitetas
2.	Prašymas (1 priedas), dokumentų pateikimas	Kandidatas
3.	Mokymosi pasiekimų vertinimo proceso formalizavimas sutartimi	Kandidatas, universitetas
4.	Konsultavimas. Universiteto skirtas konsultantas konsultuoja kandidatą apie vertinimo procesą. Teikiamos konsultacijos rengiant mokymosi pasiekimų aplanką. Sudaromas individualus asmens konsultavimo planas. Skiriamos 2 konsultacijos.	Konsultantas, kandidatas
5.	Kandidato mokymosi pasiekimų aplanko parengimas	Kandidatas, konsultantas
6.	Kandidato dokumentų tikrinimas: <ul style="list-style-type: none"> • tikrinama, ar pateikti visi dokumentai; • lyginama su studijų programos studijų rezultatų reikalavimais; • kandidatas informuojamas, jei dokumentų trūksta 	Konsultantas
7.	Vertinimo komisijos narių atranka ir komisijos sudėties tvirtinimas.	Universitetas
8.	Sudaromas mokymosi pasiekimų vertinimo grafikas, derinant jį su vertinimo komisija ir kandidatų.	Vertinimo komisija, kandidatas

9.	Kandidato mokymosi pasiekimų aplanko vertinimas: <ul style="list-style-type: none"> • vertintojas lygina aplanką su Treniravimo sistemų studijų programos studijų rezultatais; • nustato kokius asmens pasiekimus vertins; • parenka kitą (-us) asmens pasiekimų įvertinimo metodą (-us) (pokalbis, praktinės veiklos stebėjimas, testas ir kt.); • pateikiama informacija apie pasiekimų vertinimo laiką ir vietą; • kandidatas informuojamas apie vertinimo taisykles ir tvarką; • kandidatui pateikiami paaiškinimai, nuorodos, teikiama pagalba. 	Vertinimo komisija, kandidatas, konsultantas
10.	Įvertinami ir dokumentuojami protokolais kandidato mokymosi pasiekimai Treniravimo sistemų studijų programoje. Užpildoma mokymosi pasiekimų įvertinimo ir dalykų įskaitymo kortelė.	Vertinimo komisija
11.	Mokymosi pasiekimų pripažinimo Treniravimo sistemų programos studijų rezultatais įforminimas.	Universitetas

5.2. Kaip parengti mokymosi pasiekimų aplanką.

Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinime *mokymosi pasiekimų aplankas* (angl. *portfolio*) – tai tikslingai sudarytas, savianalize pagrįstas kandidato darbų rinkinys, iliustruojantis jo pastangas, mokymosi pažangą ir per patirtį įgytas kompetencijas (Kaminskienė ir kt., 2010). Mokymosi pasiekimų aplanko tikslas – įrodyti, jog asmuo, mokydamsis darbo ar kitoje aplinkoje, įgijo kompetencijas, kurios atitinka tam tikrai profesijai keliamus reikalavimus. Šis dokumentų ir veiklos įrodymų rinkinys fiksuoja visus formaliojo ir neformaliojo mokymosi ir kūrybinio proceso etapus bei esminius, vertinamajam reikšmingus, pasiekimus (Krause, 1996).

Prieš pradėdant sudarinėti mokymosi pasiekimų aplanką (portfolio), patartina kreiptis į LSU Karjeros ir kompetencijų plėtotos centrą. Jums bus skirtas konsultantas, kuris pokalbio metu patars, kokius reikiamus dokumentus surinkti ir nurodys vertinimo procedūros reikalavimus. Aplanko struktūra bus nepriklausomai ar jūs studijuojate LSU, Treniravimo sistemų pagrindinių studijų programoje ar esate praktikas, šiuo metu ne-studijuojantis universitete, bet norintys įsivertinti įgytą kompetenciją lyginant su LSU, Treniravimo sistemų pagrindinių studijų programos perteikiamais gebėjimais. Galima tik numanyti, kad praktikui bus didesnis dėmesys, kaip jis reflektuoja ir analizuoja patirtį savo socialinio darbo praktikos metu. Sutikimas su konsultantu dar nebus vertinimas, o tik pasiruošimas vertinimui procesui. Tad be jokių baimių kreipkitės į LSU, Karjeros ir

kompetencijų plėtotės centrą, kuris ir padės bei detaliai paaiškins, kaip pasiruošti vertinimui bei kokie dalykai gali būti užskaitomi.

Mokymosi pasiekimų aplanko pildymas. Išskiriami trys mokymosi pasiekimų aplanko sudarymo etapai: 1) dokumentų sukaupimas; 2) dokumentų atranka ir jų sisteminimas; 3) savo mokymosi patirties refleksija – savianalizė.

Patarimai, kurie jums padės rengiant pasiekimų aplanką:

- Nuodugniai išanalizuokite visą jums suteiktą informaciją apie mokymosi pasiekimų vertinimą ir pripažinimą studijų rezultatais.
- Peržiūrėkite, surinkite savo patirties įrodymų pavyzdžius ir suplanuokite savo darbo seką.
- Pasirinkite savo mokymosi pasiekimų aplanko sudarymo stilių. Vieniems įdomiau pradėti nuo sunkiausių, kitiems – nuo įdomiausių darbų.
- Tinkamai sutvarkykite mokymosi pasiekimų aplanko turinį. Tai iliustruos vertintojams, kad esate kruopštus ir atsakingai žvelgiate į vertinimo procesą.
- Kiekviena mokymosi pasiekimų aplanko dalis turi būti tikslinga.
- Neteikite aplanke informacijos, kuri jums atrodo patraukli, tačiau nėra tiesiogiai susijusi su jūsų mokymosi pasiekimais ir jų įrodymais.
- Mokymosi pasiekimų aplanke nepalikite tuščių lapų.
- Įvertinkite tai, ką padarėte, ir pasistenkite išgirsti kitų nuomonę – tiek nusimanančių, tiek tokių, kurie mažai žino apie neformaliai įgytų kompetencijų pripažinimą. Tokie asmenys gali pateikti, jūsų nuomone gal ir nereikšmingų, tačiau vertinimo procesui svarbių pastabų, patarti, kurios aplanko vietos suformuluotos neaiškiai ar nebaigtos formuluoti.
- Jei sudarysite tikslingą, tvarkingą ir išbaigtą mokymosi pasiekimų aplanką, prireiks nedaug pastangų, kai norėsite jį atnaujinti ir pritaikyti kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui ieškant darbo.
- Nepamirškite bendradarbiauti su konsultantais. **Mokymosi pasiekimų aplanko sudedamosios dalys** yra:
 - Titulinis lapas, kuriame nurodomas kandidato vardas, pavardė, kontaktai.
 - Turinio lapas, kuriame nurodoma pasiekimų aplanko sudedamųjų dalių vieta.
 - Kandidato CV.
 - Kandidato savianalizė apie įgytus gebėjimus lyginant su Treniravimo sistemos studijų programos perteikiamais gebėjimais
 - Kandidato savianalizė apie mokymosi pasiekimus įgytus visaapimančio mokymosi metu.
 - Darbdavio vertinimas apie kandidato socialinio darbo veiklą, mokymosi pasiekimus, asmenines savybes.

- Asmens mokymosi pasiekimų įrodymai, kurie išdėstomi atitinkama tvarka, struktūriškai (diplomai, pažymėjimai apie baigtus mokymus ar kvalifikacijos kursus, asmenines ar profesines kompetencijas grindžiantys įrodymai: socialinio darbo projektų modeliai ir visa kita, į ką vertinamasis norėtų atkreipti dėmesį, kai vertinama jo asmeninė patirtis ir kt.).

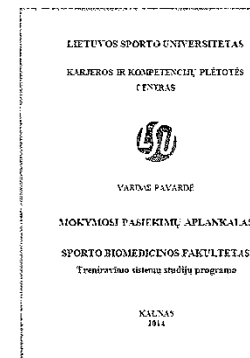
Portfolio rengia pats kandidatas, konsultantas jam turi padėti. Nestruktūruoti, neatitinkantys bendrų aplanko rengimo nuostatų ir nebaigti komplektuoti mokymosi pasiekimų aplankai nėra perduodami LSU, Treniravimo sistemos katedrai vertinti ir ekspertuoti. Taigi kandidatai turėtų būti atidūs, atsakingi, kūrybiški ir nuoseklus rengiant savo pasiekimų aplanką. Siekiant padėti išvengti nesklandumų, kiekvieną iš punktų aptarsime detaliau.

Titulinis lapas. Čia pateikiama pati svarbiausia informacija apie kandidatą turėtų atrodyti taip, kaip nurodyta 1 pav. Pasiekimų aplanką rekomenduojama komplektuoti į atskirą segtuvą, skirtą dokumentų katalogams, todėl titulinis lapas yra svarbus ne tik pateikti pirminei informacijai apie kandidatą, bet ir suteikti estetinį vaizdą.

Tituliniame lape (standartinis A4 formato balto popieriaus lapas) nurodoma institucija, kandidato vardas ir pavardė, metai ir vieta, kurioje bus vertinami kandidato mokymosi pasiekimai, šiuo atveju Sporto Biomedicinos fakulteto, Treniravimo sistemos studijų programa. Titulinis lapas nenumerojamas.

Turinys. Turinys dedamas po titulinio lapo ir jame nuosekliai išvardijamos visos svarbiausios portfolio dalys. Turinys formuojamas taip, kaip rengiant bet kurį kitą spaudinį, kai jis sudarytas daugiau nei iš vieno skyriaus ir norime kitam žmogui padėti susigaudyti kur ir kokioje vietoje yra pateikta tam tikra medžiaga. Turinyje pateikiamos nuorodos į mokymosi pasiekimų aplanko struktūrines dalis ir sudėtus dokumentus. Turinys, kaip ir titulinis lapas, turi būti spausdinamas kompiuteriu. Titulinis lapas numeruojamas kaip 2 puslapis.

Gyvenimo aprašymas (CV) ir jo parengimas. Gyvenimo aprašymas, arba CV (lot. – curriculum vitae) reiškia profesinį, visuomeninį ir asmeninį jūsų tobulėjimo kelią, t. y. biografijos aprašymą, kurio tikslas yra struktūriškai pateikti pagrindinę informaciją apie save. Prašant pateikti gyvenimo aprašymą, siekiama ne tik pamatyti jūsų profesinius, visuomeninius ir asmeninius pasiekimus, bet taip pat ir gebėjimą trumpai pristatyti save. Svarbu atminti, kad jei LSU Karjeros ir kompetencijų plėtotės centro konsultantas kitaip nereikalauja, CV neturėtų būti ilgas, t.y. ne daugiau negu 2 puslapio ilgio aprašymas Gyvenimo aprašymai būna labai įvairūs ir savo forma, ir pateikiama informacija.

1 pav. Portfolio viršelio pavyzdys

Darbdavio vertinimas apie kandidato socialinio darbo veiklą, mokymosi pasiekimus, asmenines savybes (jei asmuo dirba). Rašydamas vertinimą (ar rekomendaciją) apie kandidato turimas ir rekomenduojamas pripažinti gebėjimus, darbdavys gali išryškinti ne tik jas, bet ir akcentuoti kandidato savybes (pvz.: atsakingumą, sąžiningumą, kruopštumą, komunikabilumą, korektiškumą, gebėjimą dirbti komandoje, gebėjimą spręsti problemas savarankiškai, lojalumą organizacijai, lankstumą ir pan. Rekomendacija. Siūloma rekomendaciją rašyti ant firminio organizacijos blanko, svarbu, kad jį darbdavys pasirašytų ir nurodytų datą, kada vertinimas buvo atliktas.

Asmens mokymosi pasiekimų įrodymai. Portfolio užbaigiamas sudedant ir suregistruojant įrodymus, kurie pagrindžia visus mokymosi pasiekimus (gebėjimus). Į mokymosi pasiekimų aplanką dėkite tik tuos dokumentus, kurie atspindi gebėjimus, kurių siekiama pageidaujamų įskaityti dalykų metu. Mokymosi pasiekimus pagrindžiantys dokumentai gali būti šie:

- Aukštųjų, aukštesniųjų, kolegijų ir kt. valstybės pripažintų mokslo institucijų baigimo **diplomai ir sertifikatai**;
- **Sertifikatai**, įrodantys jūsų mokymąsi ir tobulinimąsi neformalioju būdu: kvalifikacijos tobulinimo kursai, papildomos kompetencijos įgijimo programos;
- Savaiminio mokymosi pagrindu įgytų **mokymosi pasiekimų**, kuriuos gali **dokumentais patvirtinti** jūsų buvę arba esami darbdaviai, kolegos ir kiti kompetentingi asmenys, įrodymai;
- **Diplomai ir kiti padėkos, apdovanojimų raštai** už dalyvavimą ir laimėjimą tam tikrose olimpiadose ar konkursuose, visuomeninėje veikloje;
- **Jūsų paties atlikti darbai**: tam tikra tematika parengti moksliniai straipsniai, pranešimai, ataskaitos, analizės, duomenų interpretacijos ir kt.;
- **Įgyvendinti projektai**, kuriuose prisidėjote prie projekto kūrimo, planavimo ir įgyvendinimo;
- Jūsų buvusių dėstytojų, diplominių darbų vadovų, darbdavių **rekomendaciniai laišukai**, kuriuose aiškiai išdėstomos jūsų kvalifikacijos ar kompetencijos;
- **Pažymos** apie jūsų dalyvavimą tam tikrose nacionalinėse ir tarptautinėse moklinėse, verslo, ar kitose konferencijose, seminaruose ir apie juose skaitytus pranešimus ir kt.

Tai tik pagrindiniai dokumentai, kurie dažniausiai įtraukiami į portfolio, tačiau jei jūs turite kitų, aukščiau neišvardytų dokumentų ir manote, kad jie yra reikšmingi, – būtinai pateikite juos vertinti. Mokymosi pasiekimų aplanke gali būti pateikiami formaliojo mokymosi sertifikatai, darbdavių vertinimai, darbo pavyzdžiai: modeliai, projektai, nuotraukos, analitiniai rašto darbai ir t.t., vertinamojo pasiekimų savianalizė, karjeros perspektyvų aprašas, profesinės veiklos ataskaitos, darbinės ar savanoriškos veiklos planai,

įvairių susitikimų garso ar vaizdo įrašai, organizacijos vidinės korespondencijos kopijos, susijusios su asmens pasiekimais, ir kiti asmens mokymąsi ir veiklą atskleidžiantys įrodymai (Laužackas, Stasiūnaitienė, 2005, Kaminskienė ir kt., 2010).

Jei neesate tikras ir abejojate kai kurių dokumentų vertingumu, kviečiame ateiti į Karjeros ir kompetencijų plėtotos centrą, kur konsultantai jums padės priimti sprendimą.

6. SOCIALINIŲ PARTNERIŲ ATSLIEPIMAI

LIETUVOS KULTŪRIZMO IR KŪNO RENGYBOS FEDERACIJA
Tarptautinės kultūrizmo federacijos (IFBB) narys nuo 1991 metų

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO METODIKOS (BIOMEDICINOS MOKSLŲ SRITIES, SPORTO KRYPTIES)

VERTINIMAS
2014 m. sausio 14 d.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodika (toliau – Metodika), parengta įgyvendinti projektą „Neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigose“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-04-011 pagal 2007-2013 m. Žmoniškoji įveiklio plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymosi viešajame gyvenime“ įgyvendinimo VP1-2.1-ŠMM-04-K pirmosios „Studijų statuso efektyvumo didinimas“, Projekto veiklos finansuojamos iš Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Šiuo tikslu siekiama neformaliojo ir savaiminio mokymosi yra svarbi švietimo ir mokymosi viešajame gyvenime sudėtinė dalis. Asmuo įgyti įgytų kompetencijų gali siekti tiek mokymuisi, formaliose ugdymo institucijose, tiek ir mokymuisi neformaliojo ar savaiminio mokymosi profesinėje aplinkoje.

Mokymosi sporto ribos labai plėtos ir vis didėja. Sportas plečiasi kiekvienais metais, gaunamas vis daugiau žmonių, ir auga kokybiškai. Jeigu atsižvelgti žmonių darbe jie asocijuojasi su sąžiningumu, kūrinių (materialių ir dvasinių), varžovo ir savęs įveikimo, tsi šiuolaikiniai sporto būdai yra žmonių plėtos priemonė – įskaitant olimpinis, profesionalūs, moksleivių, studentų, veteranų, neįgalia, socialinės, religinės, motyvin, kosminis, austrų ir kitos sporto sritys. Visuomenės sportiškiškos ir socializacijos tendencijos tampa patalpinami ryškios. Sportas parengia išdėstytą sistemą, kuri skatina pagal judėjimo svarbą ir tikslus, motyvus, korektišką sportuojančių žmonių kategorijas, organizavimo lygį, funkcijas ir efektą. Tada sporto evoliucija apibūdinama kaip sporto plėtojimas iš uždaros sistemos į atvirą, kurią kvalifikuoto sporto trenerio/mokytojo vaidmuo ypač gerai vaizduoja.

Sporto srityje yra nemažai asmenų, kurie ilgą laiką yra sportavę, neformaliai ar savaimine prieme žinias sporto srityje, tačiau neturintys specialius aukštojo mokslo įsilavinimo. Todėl neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas suteiktų jiems galimybes papildyti mokymosi viešajame gyvenime strateginio įgyvendinimo vietas, o patalpinimas vertinimo ir pripažinimo procedūrai suteiktų galimybę formalizuoti savo pasiekimus ir dirbti sporto srityje.

Parengta Metodika biomedicinos mokslų srityje, sporto kryptyje yra vienas iš vykdyto projekto rezultatai, kuriuo siūloma supažindinti kandidatus apie galimybes dalyvauti neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kompetencijų pripažinimo ir formalizavimo procesuose Lietuvos sporto universitete.

Metodikoje pateiktama visa reikalinga informacija kandidatams konsultantui ir vertinimui apie kompetencijų vertinimo, ir pripažinimo galimybes, proceso etapus bei būdą. Metodika parengta asmeniai ir aiškiai glaustai pateikti potarimai, kaip efektyviai įgyvendinti neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūrai.

Federacijos prieštara
 Ramas Kainiškis

K. Dabulskis, 00501, LT-0224-K. 100
Tel. Nr. 8 5 27 26 4240
El. p. RDB@kfi.lt
Puslapis Nr. 9/9026099
Mok. g. Nr. 100 22410000000000000000
Kont. apt. Nr. L1116, 005100001, 0051542
Mok. g. mok.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodikos (Biomedicinos mokslų sritys. Sporto krypties) Rengėjų grupė

2014 01 - 14

Sp – 01,02

SOCIALINIO PARTNERIO ATSLIĖPIMAS APIE METODIKĄ

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodika, parengta įgyvendinti projektą „Neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigoje“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003, yra aktualus ir naudingas dokumentas, sudarantis galimybę žinoti apie neformaliųjų ir savaiminių būdu įgyjamas sporto srities žinių ir jas formalizuoti. Šiuolaikinėje dinamiškoje profesinėje aplinkoje tai ypačingai svarbu.

Vis didėjančio sporto sektoriaus ir didėjančių augimas jau kelia naujas iššūkius, o neformaliojo ir savaiminio būdu įgyjamas mokymasis vis labiau globalėjantiame pasaulyje leidžia žmogui pozityviai keistis, ugdytis asmeniniame gyvenime ir profesinėje darbo sferoje. Todėl neformaliųjų ir savaiminių būdu įgyjamas kompetencijos ir jų formalizavimo galimybės svarbios augančio konkurencingumo darbo rinkoje kontekste.

Metodikoje išsamiai aprašoma vertinimo procedūra, vertinimo kriterijai bei metodai remiasi Lietuvos sporto universiteto Treneravimo sistemų programos turiniu ir reikavimais. Parengta metodinė priemonė suteikia nuoseklią informaciją konsultantui ir vertintojui kaip modeliuoti ir atlikti kandidato neformaliojo ir savaiminio būdu įgytas žinias ir gebėjimus vertinti ir atlikti pripažinimo procedūrą. Atsižvelgiant, siekiantis pripažinti neformaliai ir savaiminiu būdu įgytas žinias ir gebėjimus, suteikiama informacija, kaip tinkamai pasirengti vertinimo procedūrai, parengti asmeninį portfolio ir įgyti formalų savo pasiekimų pripažinimą.

Lc. p. direktoriaus

Aleksej Novikovas

Viešoji įstaiga „Sporto olimpas“
registruotas 3023 m. spalio 9 d.
Registruotą tvarkytoją įsak 1018

K. Donelaičio g. 48, LT-4244 Kaunas
Tel. Mokeas (8 37) 20 32 67
El. p. kalnaitis@gmail.com

Įm. Kodas 230034120
A/s: LT870440300003046060
AB SEB bankas

LITERATŪRA

1. **Ankstesniojo mokymosi pasiekimų vertinimas profesijos mokytojų rengime: Vadovas kandidatams** (2010). Lanka, A., Gudžuka, S., Baldinš, A., Fokienė, A., Stasiūnaitienė, E. Redaktorius Duvėkot, R. – VDU, 47 p.
2. **Bjørnøvd, J.** (2009). Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimas Europoje: svarbiausi pasiekimai ir iššūkiai. *Aukštojo mokslo kokybė*. VDU. Nr.6, 36–71.
3. **Bjørnøvd, J.** (2000). Making Learning Visible: Identification, Assessment and Recognition of Non-formal Learning in Europe. Thessaloniki: CEDEFOP.
4. **CEDEFOP** (2009). *Validation of non-formal and informal learning in Europe: A snapshot 2007*. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities.
5. **Europos Komisija**: Baltojoji knyga dėl sporto (2007). Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2007 – 40 p. ISBN 978-92-79-06557-6.
6. **Fokienė, A., Sajienė, L.** (2009). Portfolio metodas vertinant neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimus. *Aukštojo mokslo kokybė*. VDU. Nr.6, 141–159.
7. **Gage, N. L., Berliner, D. C.** (1994). *Pedagoginė psichologija*. Vilnius: Alma Littera.
8. **Ivanauskienė, V.** ir kt. (2012). *Neformaliai įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodika*. Socialinio darbo mokslų kryptis. Kaunas: VDU.
9. **Jovaiša, L.** (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Gimtasis žodis.
10. **Kaminskienė, L., Stasiūnaitienė, E., Bakanauskienė, I., Darškuvienė, V., Laukauskienė, J.** (2010). *Švietimo organizacijų darbuotojų neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo metodika. Bendrosios vadybinės kompetencijos*. Kaunas: VDU. 32 p.
11. **Kleef, J. V.** (2010). *Quality in prior learning assessment and recognition*. Canadian Institute for Recognizing Learning: Arhuus, Denmark.
12. **Krause, S.** (1996). Portfolios in Teacher Education: Effects of Instruction on Preservice Teachers' Early Comprehension of the Portfolio Process. *Journal of Teacher Education*. Vol 47 (2), p. 130-139.
13. **Laužackas, R.** (2005). *Profesinio rengimo terminų aiškinamasis žodynas*. Kaunas, VDU.
14. **Laužackas, R., Stasiūnaitienė, E.** (2005). Mokymosi pasiekimų aplanko ir pokalbio taikymas vertinant neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimus. *Profesinis rengimas. Tyrimai ir realijos*. Nr. 9, p. 46-54.
15. **Richardson, L. D., Wolfe, M.** (2001) (ed). *Principles and Practice of Informal Education. Learning through life*. London, New York, Routledge Falmer.
16. **Rogers, R. R.** (2001). Reflection in Higher Education: a Concept Analysis. *Innovative Higher Education*, Vol. 26 (1), p. 23–29.
17. **Sporto terminų žodynas**. T.1. / Parengė Stonkus, S. (2002). Kaunas: LKKA. – 739 p.
18. **Stasiūnaitienė, E., Fokienė, A., Kaminskienė, L.**, (2010). *Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų pripažinimas: patirtis ir tendencijos*. Kaunas, VDU.
19. **Stasiūnaitienė, E., Kaminskienė, L.** (2009). Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų įvertinimo procedūros kokybiniai parametrai. *Aukštojo mokslo kokybė*. VDU. Nr.6, 117–140.
20. **Stasiūnaitienė, E., Pileičikienė, N., Žilinskaitė, L.** (2012). *Neformaliai įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas. Vertintojų-ekspertų ir konsultantų-ekspertų mokymo ir mokymosi medžiaga*. Kaunas, VDU.

PRIEDAI

1 priedas

PRAŠYMAS DĖL KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO

_____	(Vardas, pavardė, asmens kodas)
_____	(adresas, telefonas, el. paštas)
Jei asmuo studijuoja	(Fakultetas / studijų programa)
_____	(Programos pavadinimas) Nuolatinė, iššėstinė studijų programa (pabraukti)
_____	(Kursas, studento pažymėjimo numeris)

LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETO
REKTORIUI

PRAŠYMAS DĖL KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO

(data)
Kaunas

Prašau įvertinti neformaliu ir savaiminiu būdu įgytas kompetencijas, pripažinti kompetencijas kaip atitinkančius studijų modulių studijų rezultatus ir nustatyti jų vertę studijų kreditais, pagal pateiktus kompetencijų įgijimo įrodymus.

Eil. Nr.	Studijų rezultatai	Įskaitomo dalyko pavadinimas	Kreditai

(Vardas, pavardė, parašas)

2 priedas

Neformaliuoju ir savaiminiu būdu įgytų mokymosi pasiekimų vertinimo POKALBIO PROTOKOLAS

Pokalbyje dalyvavo:

Kandidatas _____
(Vardas ir pavardė)

(Studijų programa, fakultetas / asmens kodas, jei kandidatas nestudijuoja LSU)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Pokalbio turinys

Studijų dalyko pavadinimas, su kuriuo siejami kandidato mokymosi pasiekimai
Pokalbio metu nagrinėti klausimai
Išvada

Patvirtiname, kad aukščiau pateikta informacija tikra:

Kandidatas _____
(Vardas ir pavardė) _____
(Data)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas) _____
(Data)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas) _____
(Data)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas) _____
(Data)

3 priedas

NEFORMALIUOJU IR SAVAIMINIŲ BŪDU ĮGYTŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO ŽINIŲ PATIKRINIMO TESTO REZULTATŲ PROTOKOLAS

Vykdamas testą dalyvavo:

Kandidatas _____
(Vardas ir pavardė)

(Studijų programa, fakultetas / asmens kodas, jei kandidatas nestudijuoja LSU)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Testo turinys

Studijų dalyko pavadinimas, su kuriuo siejami kandidato mokymosi pasiekimai
Testavimo būdu nagrinėti klausimai
Išvada

Patvirtiname, kad aukščiau pateikta informacija tikra:

Kandidatas _____ (Data)
(Vardas ir pavardė)

Vertintojas _____ (Data)
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____ (Data)
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

Vertintojas _____ (Data)
(Pedagoginis, mokslo l., vardas ir pavardė, fakultetas)

4 priedas

MOKYMOSI PASIEKIMŲ ĮVERTINIMO IR DALYKŲ ĮSKAITYMO KORTELĖ

TVIRTINU:

ĮSKAITYTI

NEĮSKAITYTI

LSU studijų rezultatų įskaitymo koordiniatorius

(v., pavardė, parašas, data)

(Vardas ir pavardė)

(Studijų programos pavadinimas / asmens kodas, jei nestudijuoja LSU)

Mokymosi pasiekimų įvertinimo ir dalykų įskaitymo kortelė

Įskaitomas studijų dalykas	Kreditai	Įvertinimas	Vertintojai	
			Vardas ir pavardė	Parašas

5 priedas

KANDIDATO PRAŠYMAS NEJSKAITYTI VERTINIMO REZULTATŲ

(Vardas, pavardė, asmens kodas)

(adresas, telefonas, el. paštas)

Jei asmuo studijuoja _____
(Fakultetas / studijų programa)

(Programos pavadinimas)
Nuolatinė, iššęstine studijų programa (pabraukti)

(Kursas, studento pažymėjimo numeris)

LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETO
REKTORIUI

PRAŠYMAS

(data)
Kaunas

Prašau nejskaityti _____ dalyko.
(Studijų dalyko pavadinimas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

6 priedas

CV pavyzdys

VARDAS PAVARDĖ

KONTAKTINĖ INFORMACIJA APIE KANDIDATĄ

Vardas, pavardė _____
Tautybė _____
Namų adresas _____
Telefonas / mobilusis tel. _____
Darbovietė _____
Pareigos _____
Darbo adresas _____
Telefonas _____
Faksas _____
El. pašto adresas _____

TRUMPAS SAVES APIBŪDINIMAS

PAGRINDINIAI ĮGŪDŽIAI IR KOMPETENCIJOS

PROFESINĖ VEIKLA (karjera)

(pradėkite nuo dabartinės darbovietės ir dabar užimanų pareigų)

MOKSLINĖ VEIKLA (konferencijos, publikacijos, ataskaitos, dalyvavimas projektuose)

FORMALIUOJU BŪDU ĮGYTOS KVALIFIKACIJOS (IŠSILAVINIMAS)

(pradėkite nuo seniausiai įgyto)

NEFORMALIUOJU BŪDU ĮGYTOS KOMPETENCIJOS

(lankyti seminarai, stažuotės, kursai, etc.) (kvalifikacijos tobulinimas)

6 priedas

DOMĖJIMOSI SRITYS IR VISUOMENINĖ VEIKLA

SAVAIMINIO MOKYMOSI KOMPETENCIJOS (visuomeninė veikla, savanoriškos veiklos patirtis ir kt.)

Šiuo metu:

Anksčiau:

KALBŲ MOKĖJIMAS

(Prašome įvertinti balais: 1 – patenkinamai; 2 – gerai; 3 – puikiai)

Kalba	Skaitau	Rašau	Kalbu	Suprantu
Lietuvių				
Rusų				
Anglų				
Vokiečių				
Prancūzų				
Kita (rašykite)				

ASMENŲ IR INSTITUCIJŲ, GALINČIŲ PATVIRTINTI ĮGYTAS KVALIFIKACIJAS
IR KOMPETENCIJAS, KONTAKTAI

ISBN 978-609-8078-21-3

Projektas „Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas
aukštojo mokslo įstaigose“ Nr. VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ
VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO METODIKA

Mokslų sritis: Biomedicinos mokslai

Mokslų kryptis: Sportas

Metodiką rengė: Doc.dr. Ilona Judita Zuožienė

Doc.dr. Alfonsas Buliuolis

Dr. Rasa Kreivytė

Dr. Vidas Bružas

Prof. habil. dr. Antanas Skarbalius

Maketavo ir spausdino: UAB „INDIGO print“

Piliakalnio g. 1, 46223 Kaunas, tel. (8 37) 20 58 38

info@indigoprint.lt • www.indigoprint.lt